

SĀK DARBU EKONOMISKO LIETU TIESA

31. martā darbu sākusi Ekonomisko lietu tiesa (ELT). ELT ir pilnībā jauna institūcija Latvijas tiesu sistēmā, kuras kompetencē ietilpst komercstrīdu un ar finanšu un ekonomiskiem noziegumiem saistīto lietu izskatīšana. Atrašanās vieta – Rīgā, bet jurisdikcijas teritorija ir visa Latvija.

ELT ir tieslietu ministra J. Bordāna lolojums, kura deklarētais mērķis ir saīsināt lietu izskatīšanas termiņus Latvijās tiesās, tādējādi radot ārvāsts investoriem labvēlīgo klimatu Latvijā, kā arī reakcija uz kārtējo “Moneyval” ziņojumu par Latvijas noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un apkarošanas sistēmu un tajā iezīmētajām problēmām ar naudas atmazgāšanu saistīto lietu izskatīšanā (galvenokārt sarežģīto un specifisko lietu izskatīšanas ieilgšana).

Ekonomisko lietu tiesas kompetence

Komercstrīdi, kurus izskatīs ELT:

- no konkurences tiesību pārkāpumiem izrietošās prasības;
- Eiropas Savienības dalībvalstu ieguldītāju prasības pret Latvijas valsti par ieguldījumu aizsardzību;
- no pārapdrošināšanas līgumiem izrietošās prasības;
- no ieguldījumu pakalpojumu vai ieguldījumu blakuspakalpojumu līgumiem izrietošās prasības;
- kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) savstarpējām tiesiskajām attiecībām izrietošās prasības;
- no finanšu nodrošinājuma līgumiem izrietošās prasības;
- no koncernu tiesiskajām attiecībām izrietošās prasības;
- no kapitālsabiedrību darījumiem ar saistītajām personām Komerclikuma un Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē izrietošās prasības;
- no uzņēmumu pārejas un sabiedrības reorganizācijas, izņemot darbinieku prasījumus izrietošās prasības;
- no līgumsaistībām starp būvniecības procesa dalībniekiem izrietošās prasības;
- prasības par kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) sapulces lēmumiem;
- pieteikumi par kredītiestāžu likvidāciju un maksātnespēju.

Krimināllietas, kurus izskatīs ELT:

- noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšana un terorisma un proliferācijas finansēšana;
- koruptīvie noziedzīgie nodarījumi, kā arī noziedzīgi nodarījumi saistībā ar neatļauta labuma pieņemšanu, neatļautu piedalīšanos mantiskos darījumos un prettiesiska labuma došanu, pieprasīšanu vai pieņemšanu.

Apelācijas instance

Saskaņā ar Civilprocesa likumu, apelācijas kārtībā pārsūdzēto Ekonomisko lietu tiesas nolēmumu izskata Rīgas apgabaltiesa (specializētā tiesnešu kolēģija).

Lietu izskatīšanas ātrums

Noteikto lietu kategoriju izskatīšanas ātrums ir viens no jaunās tiesas dibināšanas iemesliem. ELT izveidē apzināti ir tikusi izvēlēta pakāpeniska pieeja attiecībā uz tiesas kompetences un tiesai piekritīgo lietu noteikšanu, lai tās darbības sākumā izvairītos no pārslodzes riska un secīgi – arī lietu uzkrājuma un gariem izskatīšanas termiņiem.

Ir pārāgri spriest, kā tas ietekmēs lietu izskatīšanas ātrumu. Visticamāk, tiesas darbības sākumposmā lietu izskatīšanas termiņš patiešām ievērojami samazināsies (kā tas bija ar administratīvajām lietām).

Tiek paredzēts, ka jaunizveidotās tiesas noslodzi pirmajā instancē varētu veidot aptuveni 350 lietas gadā, bet apelācijas instances noslodzi – 130 lietas.

Tiesneši

Lai sniegtu profesionālu atbalstu jaunajiem ELT tiesnešiem, kuriem nav attiecīgas darba pieredzes, tika izveidota mentoru kustība. Katram ELT tiesnesim būs mentors no citas tiesas, kurš palīdzēs ar tiesneša profesionālo prasmju apgūšanu.

Lietu sadales plāns vēl nav pieejams. Tomēr, ņemot vērā, ka iepriekšēja pieredze krimināllietu iztiesāšanā ir galvenokārt tiesnesei Ļubovai Kovaļai, var pieļaut, ka viņa arī izskatīs krimināllietas. Ņemot vērā, ka viņa ir bijusī Finanšu un ekonomisko noziegumu prokuratūras vīrsprokurora vietniece, kā arī strādājusi ENAP, domājams, visticamāk, naudas atmazgāšanas lietas tiktu nodotas tieši viņai. Ļoti cerams, ka iepriekšējā tiesneša darba pieredze tomēr neveidos situāciju, ka lietu izskatīšanai būs izteikta apsūdzības novirze ar visām no tā izrietošajām sekām.

Problēmas

Kā tika atzīmēts nesenajā žurnāla ‘Jurista Vārds’ numurā, “Latvijas juristu vidū ir vērojama skepse un šaubas vai vienkārša neizpratne par šī institūta būtību un uz to liktajām gaidām”.

Lielākās problēmas sagādās jauno tiesnešu neliela pieredze, it īpaši krimināltiesībās. Kā labi zināms, kļūdās pat ļoti pieredzējuši tiesneši, tātad grūti būs uzreiz sagaidīt kvalitatīvus lēmumus. Laiks rādīs, vai šī kvalitāte uzlabosies ar laiku, un kā ELT tiešām veidos vienotu, paredzamu likuma burtam un garam atbilstošu taisnīgu praksi konkrētajās lietu kategorijās.

Vairāk informācijas

NJORD ir liela pieredze darbā ar ELT kompetencē ietilpstošajām lietām. Ja jums ir kādi papildus jautājumi, aicinām sazināties ar mums.

SERGEJS PETROVS
ZVĒRINĀTS ADVOKĀTS,
PARTNERIS

(+371) 67 313 315
SP@NJORDLAW.LV

EDUARDS VAISLA
ZVĒRINĀTS ADVOKĀTS,
VECĀKAIS JURISTS

(+371) 67 313 315
EV@NJORDLAW.LV